

Таким чином, провівши дослідження в частині обліку операцій із консервації основних засобів під час війни, розкрито сутність та причини консервації основних засобів, документальне оформлення та облікове відображення таких операцій.

Список використаних джерел: 1. Про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств: Постанова КМУ від 28.10.1997 № 1183 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1183-97-p#Text>. 2. Про порядок погодження в Мінпромполітики України питань, пов'язаних з відчуженням основних засобів підприємств та з інших питань: Наказ Мінпромполітики України від 09.06.2004 № 274 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0274581-04#Text>. 3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ МФУ від 27.04.2000 № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>. 4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ МФУ від 30.09.2003 № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text>.

УДК 657

Жукова Є. А., здобувачка вищої освіти групи ЗМОА-211

Науковий керівник: **Гнедіна К. В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет "Чернігівська політехніка", м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ключові слова: організація обліку, внутрішній контроль, доходи, облік доходів, контроль доходів, автотранспортне підприємство.

Транспортні підприємства займаються перевезенням вантажів, пасажирів, виконують вантажно-розвантажувальні роботи, підготовку, експедирування та зберігання вантажу, що обумовлює ряд особливостей в організації та веденні бухгалтерського обліку. Специфікою в роботі автотранспортних підприємств є те, що вони використовують нормативні документи, на яких ґрунтується транспортна система вантажоперевезень, які також використовує бухгалтерський відділ транспортного підприємства у своїй діяльності.

Сьогодні традиційна система обліку на автотранспортних підприємствах не може повною мірою задовольнити оперативні потреби керівників усіх рівнів в інформації про транспортні засоби та їх ефективне використання. Основні недоліки наявних систем обліку: обмежена кількість показників, доступних під час транспортної діяльності, відсутність необхідних технічних засобів для отримання та обробки інформації, відсутність базового програмного забезпечення для оперативного обліку та аналізу [1].

Основним завданням бухгалтерського обліку на автотранспортному підприємстві є відображення фінансово-господарської діяльності, наявності та руху транспорту як одного з об'єктів обліку, а також безпосередньо процесу надання автотранспортних послуг. За допомогою бухгалтерського обліку формується потужна інформаційна система, яка забезпечує процес прийняття важливих управлінських рішень.

Об'єкт обліку автотранспортного підприємства – це транспортно-експедиційні операції. Для того щоб виконувати свої функції, бухгалтерія повинна чітко знати специфіку здійснення даних операцій. Найбільш поширеним методом здійснення обліку на автотранспортних підприємствах є метод із застосуванням журнально-ордерних форм обліку. Проте таку форму застосовують здебільшого великі автотранспортні підприємства [2].

Приватними автотранспортними підприємствами використовується спрощена або проста форма бухгалтерського обліку. При цьому, вони застосовують певний набір відомостей, залежно від кількості облікових операцій, а також Головну книгу. Крім того, на сьогоднішній день, у своїй діяльності підприємства застосовують комп'ютерні технології та типові задачі з автоматизованих робочих місць бухгалтера.

Найбільшу увагу в бухгалтерському обліку автотранспортних підприємств приділяють доходам. Для автотранспортних підприємств до складу таких доходів входять надходження від: внутрішніх та міжнародних вантажних перевезень; внутрішніх та міжнародних переве-

зень пасажирів в автобусах; надання легкових автомобілів для обслуговування підприємств та організацій; використання порожніх пробігів вантажних автомобілів інших організацій; надання легкових та вантажних автомобілів на умовах прокату; транспортно-експедиційних операцій, які здійснюються водієм при суміщенні з основною діяльністю, або іншим співробітником автотранспортної організації; вантажно-розвантажувальних робіт. А також доходи: від вантажних автостанцій; від автовокзалів, автостанцій; від доставки нових та відремонтованих автомобілів з автомобільних та авторемонтних заводів; одержувані як винагорода автотранспортного підприємства за договорами комісії на транспортну експедицію [2].

В організаціях, які за певну плату надають у тимчасове використання свої активи за договором оренди, доходом визнаються ті надходження, які підприємства отримують від такої діяльності (орендна плата). Синтетичний облік доходів від реалізації послуг автотранспортним підприємством здійснюють за субрахунком 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» [1].

Внутрішній контроль є функціональною системою, результати контролю використовуються на різних рівнях управління. Звітність, яку надають контролери є зворотним зв'язком, інформація яких є базою коригування обліку. У сучасних умовах доцільно розглянути автоматизацію системи внутрішнього контролю, що дозволяє підвищити продуктивність праці та оперативність контролю. У цьому аспекті доцільною є пропозиція щодо виділення специфічного об'єкта оперативного внутрішнього контролю на транспортних підприємствах – автотранспорт, який необхідно інтегрувати в систему внутрішнього контролю підприємства. Враховуючи те, що інформаційні технології сьогодні розвиваються дуже стрімко, можливо організувати та запровадити систему оперативного контролю під час надання транспортних послуг. При організації такої системи необхідно вирішити наступні завдання [3]:

- створення служб фінансового моніторингу у системі менеджменту;
- розподіл обов'язків між структурними підрозділами відповідно до їх призначення;
- постійний моніторинг діяльності автотранспортних засобів підприємства;
- постійний моніторинг ефективності використання матеріальних ресурсів (паливно-мастильних матеріалів, запчастин);
- контроль продажу за допомогою контрольно-касової техніки;
- перевірка ефективності діяльності працівників, контроль діяльності водіїв за проходженням встановлених маршрутів, використання автоматизованих засобів обліку та контролю (GPS-навігатори тощо);
- створення ефективного зворотного зв'язку для своєчасного попередження керівництва про виявлені порушення та забезпечення повною, достовірною інформацією при прийнятті управлінських рішень.

Під час здійснення внутрішнього контролю на транспортному підприємстві доцільно запроваджувати звіти внутрішнього контролю. Наприклад, звіт про управління вантажними перевезеннями, де порівнюються планові та фактичні показники з подальшим розрахунком відхилень та темпів зростання. Водночас може бути впроваджено звіт про використання матеріальних ресурсів із відображенням постачальників, обсягів поставлених та використаних матеріалів та виявлення перевитрати чи економії ресурсів, а також інші форми внутрішньої звітності.

Список використаних джерел: 1. Ковальчук С.Я. Особливості обліку та оподаткування операцій по міжнародних автотранспортних перевезеннях. *Агросвіт*. 2018. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2018_7_6. 2. Яковенко С.Л. Особливості обліку на автотранспортних підприємствах. *Молодий вчений*. 2019. № 1(1). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_1\(1\)_60](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_1(1)_60). 3. Хомик П.М. Внутрішній контроль на автотранспортних підприємствах. *Вісник ЖДТУ*. 2015. № 2. URL: http://library.ztu.edu.ua/e-copies/VISNUK/64_2/161.pdf.